

DARWIN I LA RELIGIÓ - UNA NOTA

La selecció ha eliminat, segons Darwin, qualsevulla necessitat d'un govern diví o providencial de la natura, en la mesura que per mitjans natural assegura el progrés i el desenvolupament de totes les formes vives. La teoria de les 'causes finals' deixa de tenir sentit després de Darwin.

No tan sols la necessitat de llargs períodes de temps per al desenvolupament de l'evolució de les espècies fa evident que l'explicació del Gènesi és una falla. A més, l'evolució dels instints socials i de la intel·ligència donen una clau laica per a l'explicació de l'origen de la moral, que d'aquesta manera no necessita fonamentar-se ni en l'obligació (kantiana), ni en la transcendència (divina).

Per a l'antiga teologia natural, la natura era un àmbit d'harmonia entre les espècies que és una mostra de l'harmonia del pla diví. Darwin, en canvi, s'interessà per tot allò que en el món dona testimoni d'imperfecció, de desordre, de gratuïtat... La natura no és perfecta i això ho corroboren la selecció de nous caràcters adaptatius, la crueltat de les relacions entre els éssers, la inutilitat d'alguns apèndix anatòmics... En definitiva, amb la teoria de l'evolució es trenca per sempre més la imatge d'una creació perfecta, definitiva i separada de les espècies i s'obre pas una explicació genealògica.

Darwin es reclamava en públic com a agnòstic per estalviar-se de donar explicacions sobre la inexistència de Déu (a més la seva obra mai no va estar a l'Índex de llibres prohibits de l'església catòlica). Així a un estudiant holandès que li preguntà sobre aquesta qüestió li respongué:

"És impossible contestar la seva pregunta amb brevetat; i tampoc no estic gaire segur de poder-ho fer escrivint extensament. Tanmateix, puc dir-li que la impossibilitat de concebre que aquest grandios i meravellós univers, amb les nostres pròpies consciències, s'origina per atzar, em sembla el principal argument a favor de Deu; però mai no he estat capaç de saber concloure si aquest argument és realment vàlid. [...] També em veig induït a cedir fins a cert punt per l'opinió de moltes persones de talent que han cregut plenament en Déu; però de nou veig l'escàs valor que té aquest argument. La conclusió més segura em pareix que és que tot aquest assumpte està per sobre de les capacitats de l'intel·lecte humà."

Però la seva AUTOBIOGRAFIA mostra que era profundament ateu i relativista i que considerava el cristianisme tan fals i tan immoral com les altres religions.

TEXTOS:

Vet aquí quatre fragments sobre religió extrets de l'edició no censurada de l'AUTOBIOGRAFIA (hi ha ed. en català de València, 2009):

"Ara em costa d'entendre com ningú podria creure que el cristianisme és cert, ja que està clarament escrit que els homes que no hi creuen –i això inclouria el meu pare, el meu germà i molts dels meus millors amics– rebran un càstig etern. Aquesta és una doctrina detestable."

*****

“Un ésser tan poderós i tan ple de coneixement com un Déu que hagués creat l’univers hauria de ser, per a les nostres ments finites, omnipotent i omniscient, i la nostra comprensió es rebel·la en suposar que la seva benevolència no és il·limitada, car quin avantatge hi pot haver en el patiment de milions d’animals inferiors al llarg d’un temps quasi infinit?”

*****

“Però no podem dubtar que els hindús, mahometans i altres podrien argumentar, amb igual força i de manera semblant, a favor de l’existència d’un Déu, de molts o, com els budistes, de cap. També hi ha moltes tribus bàrbares que no tenen cap creença relacionada amb el que anomenem Déu: creuen, en canvi, en esperits o en fantasmes, i la manera com aquesta creença podria haver aparegut resulta explicable, com ho han fet Tylor i Herbert Spencer.”

*****

“No deuen ser el resultat del fet que la connexió entre causa i efecte se’ns presenta com una necessitat, quan probablement depèn només de l’experiència heretada? No hauríem de menystenir la probabilitat que la constant inculcació d’una creença en Déu en les ments infantils hagi produït un efecte tan fort –i potser hereditari– en els seus cervells no plenament desenvolupats que, per a ells, eradicar-la hagi acabat essent tan difícil com per a un mico alliberar-se del seu temor i odi a una serp.”